

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1/ Ing. J.Š.-P.**, miesto podnikania: K.Ž., IČO: X., **2/ S., s. r. o.**, so sídlom Š.N., IČO: X., **3/ P.-S., s. r. o.**, so sídlom K.T., IČO: X., **4/ P., s. r. o.**, so sídlom M.B., IČO: X., **5/ S.-E., s. r. o.**, so sídlom P.T., všetci žalobcovia zastúpení Ing. D.K., CSc., bytom T.J. proti žalovaným: **1/ Z., s. r. o.**, B.K., IČO: X., zast. advokátkou JUDr. C.L., so sídlom Š.T., **2/ E., a. s.**, U.B., IČO: X., **o neúčinnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde v Topoľčanoch pod sp. zn. 8 Cb 64/2010, o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. februára 2011, č. k. 15 Cob 202/2010-206, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Nitre z 23. februára 2011, č. k. 15 Cob 202/2010-206 a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 15. júna 2010, č. k. 8 Cb 64/2010-156 rozhodol tak, že návrh žalobcov 1/ až 5/ na určenie, že zmluva č. 5701606, uzatvorená medzi

žalovanými 1/ a 2/ dňa 30. októbra 2008 je voči žalobcom 1/ až 5/ právne neúčinná, zamietol, pričom žalobcom 1/ až 5/ uložil povinnosť nahradiť žalovanému 1/ trovy konania v sume 313,50 eur a žalobcom 1/ až 5/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ trovy konania v sume 504,52 eur.

Rozhodnutie odôvodnil vo vzťahu k žalovanému 2/ tým, že pasívnu vecnú legitímáciu v konaní, predmetom ktorého je odporovateľný právny úkon, má ten, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech, ako aj osoba, ktorá mala z prevzatia záväzku bez primeraného protiplnenia prospech, za predpokladu, že preukáže niektoré z jeho dôsledkov podľa § 42a ods. 5 písm. a/ až c/ Obč. zákonníka. V zmysle uvedeného žalovaný 2/ nemal pasívnu vecnú legitímáciu, keďže osoba majúca prospech z odporovateľného právneho úkonu bol len žalovaný 1/.

Vo vzťahu k žalovanému 1/ konštatoval, že v danom prípade nedošlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky žalobcov 1/ až 5/, a teda ani k prevzatiu záväzkov bez primeraného protiplnenia. V konkrétnom prípade išlo o odplatný právny úkon - zmluvu o dielo za dohodnutú cenu 9 926 021 eur, ktoré žalovaný 2/ riadne vykonal, avšak žalovaný 1/ nevyplatil celú dohodnutú sumu za dielo. Celková pohľadávka žalovaného 2/ voči žalovanému 1/ spolu so zmluvnou pokutou predstavuje 2 796 765,62 eur, ktorej zaplata sa domáha na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 8 Rob 56/2010.

Proti uvedenému rozsudku v časti týkajúcej sa žalovaného 1/ podali v zákonnej lehote žalobcovia 1/ až 5/ odvolanie. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 23. februára 2011, č. k. 15 Cob 202/2010-206 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd uviedol vo svojom rozhodnutí, že s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok je spravodlivý, vydaný po riadnom zistení skutkového stavu a správnom právnom posúdení. Súd prvého stupňa rozsudok podrobne a vyčerpávajúco odôvodnil. Odvolací súd nezistil žiadny dôvod na to, aby sa odchýlil od relevantného právneho záveru súdu prvého stupňa.

Odvolací súd žalovanému 2/ priznal trovy odvolacieho konania v súvislosti s vyjadrením k podanému odvolaniu a za tento úkon právnej služby priznal úspešnému žalovanému 2/ 55,74 eur a režijný paušál 7,21 eur. Žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže trovy právneho zastúpenia tento účastník do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia nevyčísľil.

Na základe podnetu žalobcov napadol rozsudok Krajského súdu v Nitre Generálny prokurátor SR mimoriadnym dovolaním, v ktorom navrhol zrušiť rozsudok Krajského súdu

v Nitre z 23. februára 2011, č. k. 15 Cob 202/2010-206 a vec vrátiť Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

Podľa názoru generálneho prokurátora rozsudkom Krajského súdu v Nitre bol porušený zákon. Generálny prokurátor poukázal na ust. § 1, 2, 3, 157 ods. 2, 159 ods. 1, § 206 ods. 2 O. s. p.

Podľa jeho názoru sa uvedenými ustanoveniami Obč. súdneho poriadku odvolací súd dôsledne neriadil. V predmetnej veci bolo žalobcami 1/ až 5/ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu doručené 21. júla 2010 odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany z 15. júna 2010, č. k. 8 Cb 64/2010-156, a to v časti vzťahujúcej sa k žalovanému 1/ a žalobcovia súčasne navrhli, aby odvolací súd rozsudok voči žalovanému 1/ zrušil. Podľa názoru generálneho prokurátora prvostupňový súd pochybil, keď odvolanie žalobcov 1/ až 5/, týkajúce sa výslovne žalovaného 1/, zaslal na vyjadrenie aj právneho zástupcovi žalovaného 2/. Právny zástupca žalovaného 2/ na základe výzvy zaslal súdu vyjadrenie k odvolaniu, v ktorom vyčíslil aj trovy právneho zastúpenia. Krajský súd v Nitre, konajúci o odvolaní, úspešnému žalovanému 2/ priznal trovy odvolacieho konania v sume 55,49 eur za úkon právnej služby a 7,21 eur režijný paušál, hoci žalovaný 2/ nebol účastníkom odvolacieho konania.

Z odvolania podaného žalobcami 1/ až 5/ je nesporné, že smerovalo výlučne proti žalovanému 1/. Keďže sa rozhodnutie týka niekoľkých účastníkov, z ktorých každý má postavenie samostatného spoločníka v konaní (§ 91 ods. 1 O. s. p.) a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektorých účastníkov, nastávajú odkladné účinky odvolania len v tom výroku rozhodnutia, ktorý bol odvolaním napadnutý. Rozsudok voči žalovanému 2/ sa stal právoplatným. Odvolací súd pochybil, keď so žalovaným 2/ konal ako s účastníkom odvolacieho konania a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia. Nesprávny postup oboch konajúcich súdov mal za následok nesprávne rozhodnutie v časti týkajúcej sa trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 2/, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Ďalšieho jeho pochybenia sa dopustil odvolací súd, keď v odôvodnení rozhodnutia sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku. Takýto postup je podľa názoru generálneho prokurátora nezlučiteľný so zásadou spravodlivého konania. Podľa názoru generálneho prokurátora rozsudok Krajského súdu v Nitre je nepreskúmateľný a nepresvedčivý a rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo účastníkov konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Zo strany krajského súdu bolo

porušené ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.

Odvolací súd pri rozhodovaní porušil zákon, a preto za podmienok uvedených v § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p. a § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p. s poukazom na ust. § 237 písm. f/ O. s. p. podal generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre, lebo to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Žalobcovia sa v celom rozsahu stotožnili s mimoriadnym dovolaním.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril žalovaný 1/ podaním zo dňa 20. decembra 2011. Vo vyjadrení uviedol, že rozsudky Okresného súdu Topoľčany i Krajského súdu Nitra považuje za zákonné a správne. Rozhodnutia vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, na základe ktorého súd uskutočnil správne právne posúdenie veci a následne správne a zákonne vo veci rozhodol. Žalobcovia 1/ až 5/ neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali splnenie podmienok pre úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu. Dôkazom toho je aj tá skutočnosť, že podaným mimoriadnym dovolaním generálny prokurátor nenapáda meritórnu stránku rozhodnutia, ale mimoriadne dovolanie smeruje iba proti procesnému postupu odvolacieho súdu. Žalovaný 1/ navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol, lebo nie sú dané dôvody dovolania a ani neexistujú vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

K dovolaniu sa vyjadril tiež žalovaný 2/ podaním zo dňa 19. decembra 2011. Z obsahu jeho vyjadrenia vyplýva, že dovolanie považuje za nedôvodné a rozhodnutia súdov nižších stupňov za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe mimoriadneho dovolania podaného včas generálnym prokurátorom (§ 243g O. s. p.) na podnet účastníkov konania, preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania na podnet účastníka konania (§ 243a ods. 1 O. s. p. a § 243i ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Nitre treba zrušiť.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak;

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania, vymenovaných v § 237 O. s. p. a tiež tzv. iných procesných väd konania, majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O. s. p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.), bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o nedostatok právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Osobitne sa pritom sústredil na námietku mimoriadneho dovolateľa, spočívajúcu v tom, že účastníkom konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať s tým, že odvolací súd svoj rozsudok nedostatočne odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., rozhodnutie je nepreskúmateľné, bola porušená zásada spravodlivého konania a rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo účastníkov konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle ust. § 237f O. s. p. rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné 3 pojmové znaky;

1/ odňatie možnosti konať pred súdom,

2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu,

3/ možnosť konať pred súdom sa odňala aj účastníkovi konania.

Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uvádza, že vada konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. znamená porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (napr. II.ÚS 261/06).

V zmysle čl. VI ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, zriadeným zákonom.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (základné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach.

V nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru Najvyšší súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranu proti takému uplatneniu (IV.ÚS 115/03, III.ÚS 60/04). V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgij Diaz V. Grécko z 29. mája 1997, RECUIL III/1997). Povinnosťou všeobecného súdu je teda uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôkazy, na ktorých

svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej stránky rozhodnutia (napr. III.ÚS 328/05, III.ÚS 116/06).

V danom prípade odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil len na to, že podľa jeho názoru rozsudok súdu prvého stupňa je spravodlivý, vydaný po riadnom zistení skutkového stavu a správnom právnom posúdení, pričom nezistil žiadny dôvod na to, aby sa odchýlil od relevantného právneho záveru súdu prvého stupňa. Keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, považuje za nadbytočné tieto dôvody opätovne uvádzať (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a odkazuje na ne. Podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky, súvisiace s predmetnom súdnej ochrany a nereagoval ani na jednu podstatnú odvolaciu námietku, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 O. s. p., ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p. Rozsudkom krajského súdu bolo podľa názoru najvyššieho súdu porušené základné právo účastníkov konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Najvyšší súd dospel k záveru, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a preto je dôvodná námietka mimoriadneho dovolateľa, že postupom odvolacieho súdu bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Ako ďalší dovolací dôvod generálny prokurátor uviedol, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.).

K predmetnej veci bolo žalobcami 1/ až 5/ podané odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany z 15. júna 2010, č. k. 8 Cb 64/2010-156, a to v časti vzťahujúcej sa k žalovanému 1/. Žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok voči žalovanému 1/ zrušil.

Krajský súd v Nitre, ako súd konajúci o odvolaní, žalovanému 2/ priznal trovy odvolacieho konania v sume 62,70 eur napriek tomu, že žalovaný 2/ nebol účastníkom odvolacieho konania. Z odvolania, podaného žalobcami 1/ až 5/, je nesporné, že smerovalo výlučne proti žalovanému 1/. Keď sa rozhodnutie týka niekoľkých účastníkov, z ktorých každý má postavenie samostatného spoločníka v konaní (§ 91 ods. 1 O. s. p.) a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektorých účastníkov, nastávajú odkladné účinky odvolania len v tom výroku rozhodnutia, ktorý bol odvolaním napadnutý. Lehota na podanie odvolania voči žalovanému 2/ uplynula 28. júla 2010, teda rozsudok voči nemu sa stal právoplatným. Odvolací súd pochybil, keď so žalovaným 2/ konal ako s účastníkom odvolacieho konania a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia. Nesprávny postup súdu prvého stupňa, ktorý

doručoval odvolanie i žalovanému 2/ a krajského súdu, ktorý so žalovaným 2/ konal ako s účastníkom odvolacieho konania, mal za následok nesprávne rozhodnutie v časti týkajúcej sa trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 2/, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Z uvedených dôvodov vyplýva, že Generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/, b/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a právom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. § 243b ods. 2 O. s. p. a § 243b ods. 3 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného, ako aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová